

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.
Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 7 cr., a doua óra
6 cr., a treia óra 5 cr.,
şi de fiesce care publi-
caţiune timbru de 30 cr.
Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la re-
dactiunea şi Admini-
straţiunea Unirii
in
Blaş.

Fóe bisericéscă-politică.

Anul IX.

Blaş 16 Septembre 1899.

Numérul 37.

O mică paralelă.

Nu de mult şi-a ţinut biserica săsésă din Ardél sinodul său anual, despre care luăm şi noi act la alt loc al foii noastre. Aci nu avem altă intenţiune de cât să facem o mică, dar tristă, comparaţiune între ei şi noi, între starea lor presentă şi între a noastră, între venitoriul lor şi venitoriul nostru.

Consistoriul săsesc înainte de tóte aduce la cunoştinţă sinodului, că a răspins ordinaţiunea ministrului, prin carea cerea conscrierea venitelor preoţesci, ca să se pótă folosi de ele la regularea congruei. Consistoriul a răspins, sinodul a aprobat. Aşa stă lucrul cu Saşii. Érá noi? La noi, neuniţii s'au învoit ca ministrul să le dea congruă, ce e drept sub condiţiune, dar condiţiunea acésta credem că nu va fihiar o conditio sine qua non; lipsele sînt mari, pretensiunile sînt multe, în cătrău să-şi îndrepte ochii, ca să le vină ajutoriū, apoi Ministrul încă cunoşce natura Românului. El scie, că la început ne întristăm, apoi facem gură, dară în fine ne indestulim cu sórtea ce ni-se croesce. Noi greco-catolici încă nu ne am pronunţat, înţeleg întruniţi în sinod, şi cu frică privim în venitoriū, cu atât mai virtos, ca cei ce ar puté să ajute tac, nici un cuvînt îmbărbătoriū, nici o faptă incurjătóre nu se vede.

Constată mai de parte consistoriul săsesc jertfele ce le aduc parochiile pe

altariul şcolii. Salarele pretutindenia întrec minimul statorit de lege, quinquenalele sînt asigurate, plăţile se vor împărţi anticipative? Érá la noi? La noi poporul, în multe locuri, dacă capetă subvenţiune de la stat pentru şcolă e bun bucuros, ori dacă n'a avut fericirea de a i-se acorda acésta, dintr'un motiv ori din altul, începe să facă togmeli pe sub ascuns cu învăţătorii, câte o dată se fac pacturi rezervate. Când vine timpul quinquenalelor începe să pună beţe în róte, află în învăţătorii rele şi disordini de multe ori neesistente, tóte le cercă, tóte le află pentru ca să se scape de sarcina quinquenalelor. Airia apoi, fiind că li-se cere un al doilea, eventual al treilea învăţătorii recurg pur şi simplu la stat.

E adevérat că Saşii stău mai bine în privinţa materială, venitele preoţilor şi ale învăţătorilor, dacă ar fi trebuit ridicate, acésta în puţine locuri ar fi fost de lipsă. Dar noi nu credem, că împrejurările acestea ar fi de ajuns ca să ne escuse. Căci da, poporul nostru e mai sărac, dar şi preoţimea şi învăţătorimea s'ar indestuli cu mai puţin.

Adevérata causă a periclitării bisericii şi a şcolii o aflăm airia. *Ignoti nulla cupido*. Nu poţi dori, nu poţi iubi un lucru pe care nu-l cunoşti. Poporul nostru nu se sacrifică pentru biserică şi şcolă pentru că încă nu a ajuns la cunoştinţa, ce va să zică biserică şi şcolă neatirnatóre, preoţime şi învăţătorime independentă, vreū să

zic de factori străini. El scie, că sacramintele şi sacramentalele le va primi şi atunci când ministri altariului ar fi supuşi puterii civile. Că apoi D. Christos a făcut biserica sa independentă, că prin o eventuală simbrie preotul ar trebui să servéscă aceluia de la care o capetă, la cunoştinţa acestora el încă n'a ajuns. Preotul nu i-a spus-o, ér alţii póté că în loc să-şi spună aşa ceva, i-a spus şi l-a îndemnat la contrariul. El a vădút, că cei, cari sciū ceva carte şi trăesc în mijlocul lui, cu biserica nu se ocupă, ba nu o dată va fi audít, pe cum a audít auctorul acestor şire „că, noi (ómeni cu carte şi cu stare bună) din darul lui Dumnezeu nici nu mergem la biserică, necum să ne interesăm de lipsele ei.“ Şi apoi dacă domni nu se intereséază, de ce s'o facem noi, căci dór ei sciū mai bine de cât noi ce e de făcut.

Şcolă încă pentru el e o sarcină insuportabilă, e o tortură. Să-ţi iea băiéţul de la lucru, să-ţi mai cumperi cărţi, cu plată învăţătorii n'are ce face, căci dacă nu plătesce îl zălogesc, asta totuşi e prea mult, deci mişcă tóte pietrile ca să-şi scăpe copilul de şcolă, căci dór cum a trăit el fără carte vor puté trăi şi copiii lui. Vede ce e drept, că acei puţini din sat, cari sciū ceva o duc mai bine, nu-î înşală ori cine, dară apoi érá-şi nu pot să fie toţi cu carte, căci atunci cine ar mai fi prost. Scie şi aceea, că popórele conlocuitoare stău mai bine de cât

Feuilleton.

„Povestea unei coróne de oţel.“

— notiţă literară. —

În lumea literară e éráşi bucurie: iubitul nostru compatriot, poetul *Gosbuc* a publicat o nouă broşură în prosă sub titlul, „Povestea unei coróne de oţel“, scrisă anume pentru ţăránime.

Cartea acésta de 260 pag. form. 8° e o întregire la. Rásboiul pentru neatirnare, apărut în scurt timp în trei ediţii. Acestea doué cărţi după cum spune chiar autorul se întregesc una pe alta şi trebue privite ca o singură carte, o poveste a redeşteptării noastre.

Şi acésta e scrisă pentru ca ei să o cetéscă, şi cetindu-o să se mândréscă cu faptele mari sevrişite pentru neatirnarea ţării.

„Să cetiţi cartea cu multă luare a minţei, Románi! Şi mândriţi-vé cu faptele povestite, căci ale vóstre sînt! Şi rugaţi pe Dumnezeu să dele copiilor şi nepoţilor nostri priceperea şi bărbăţia, pe carea au avut'o strămoşii şi părinţii lor, ca să fie apărători ai ţării şi

ai némului tot aşa de viteji ca şi noi. Încredeţi-vé în puterile noastre, căci în credinţă e mântuirea şi luptaţi-vé cu suflet, ca de a pururi prin vécuri némul nostru să fie preamărit şi tare pe cum a fost mai de mult şi cum este astăzi, căci e ném voinic şi popor iubit de Dumnezeu şi ursit să fie căpetenie printre némuri!“

Pentru ţăránime e scrisă cartea acésta şi pentru ea e şi menită, dar pentru aceea, cu atât mai cu drag o póté ori cine ceti, căci va întâlni la tot paşul o limbă simplă nemeleştită, un grai de o neintrecută dulcéţă şi frumuseţă. Câte vorbe, ca slăbifa, putinţime, zădărit, birnic, înglotire, neindatinatitate pe alocurea, uşor vor fi pricepute.

Nici de data acésta autorul n'a ţinut să fie cronologic şi aménunţit, el scrie ce îi vine în minţe. Scopul nu l-a fost altul, de cât să arete acelor „ce în vremea răboiului dorobanţi ai ţării“, acestora să le spună la priceperea lor, cine a făcut Coróna de oţel şi cum a făcut'o?

Şi sînt aşa de admirabil povestite aceste fapte de vitejie ale oştirii románesce, cât cetind înainte nu se póté să nu-ţi simţi ochii scaldându-se în lacrimi.

Întregă „povestea“ e împărţită în trei părţi. În cea dintăi se spune ce a făcut domnitorul pentru căştigarea neatirării, în a doua, ce a făcut óstea şi în a treia ce a făcut ţara? Şi multe ilustraţii intercalate la text ţin să-ţi facă mai plăcută şi mai interesantă povestirea.

Eū n'as puté spune, care din aceste trei părţi e mai interesantă, fie care are farmercul descrierii, fie care te umple de fiori şi te face să tresalţi la auzul lucrurilor de înaltă dragoste de ţară sevrişite în rásboiul din 1877—8. Nu sciū pe cine să admir mai mult, pe domnitorul, care a condus însuşi rásboiul, care o jumătate de an a stăt în tabără, mănecând şi flăméndind — alătura cu soldaţii, sgriburind de frig, durmind pe o targă în ambulanţă, ori pe pămîntul gol, infruntând glónţele duşmane şi salutând cu veselie primul obuz, care era să-l şi repună. Pe domnitorul, care însuşi a dorit rásboiul şi a dat din al său 100 mil lei pentru plata ofiterilor, şi care cel dintăi a arătat câtă încredere are în óstirea ţării, căci a cumpérat cu 2 milioane moşia unui boer din Moldova, care voia să fugă din ţară de frica rásboiului. — Său să te umpli de mândrie, când cetesci cum au luptat soldaţii, cari stăteau în şanturi

el, ei! dar pot să stea, căci nu sînt Români, ca și când noi am fi predestinați să fim cînda altora. Apoi de altminteră cutare și cutare a frecat băncile școlii vre o 6 ani de zile și acum nu scie scrie. Asta-i judecata poporului și învățatoriul încă n'a isbutit, în cele mai multe casuri pentru că nici n'a încercat să isbutescă, al abate de la idelle sale greșite. Iubirea de carte nu a dezvoltat-o în elevii săi, deci să nu ne mirăm, dacă și cei, ce au umblat la școlă se țin de numărul celor mulți adecă al analfabeților. Folosul școlii încă nu l-au vădut, prin urmare tragere de inimă pentru ea încă nu pot avé.

A doua cauză am puté-o pune în letargia, așa zicînd, înăscută în noi Români, de câte ori se tractéază despre biserică și școlă. Pentru confirmare aducem numai două esemple. A fost vorbă despre edificarea unei noué aripé la gimnasiul cel mai bine meritat pentru națiunea noastră, pentru gimnasiul din Blaș. S'a făcut apel cătră întreg publicul românesc. Te așteptai cu tot dreptul, ca ofertele benevole să întrécă cu mult spesele. Și acésta o puteai pretinde nu numai din recunoștința datorită acestui gimnas, ci și din împrejurarea, că fondurile nici cele alalte spese nu le pot acoperi cum se cuvine, ne cum să mai speseze și pe zidiri noué. Care a fost rezultatul? Îl scim cu toții. *Spes fallit.* S'a inițiat colecta cruceriului, un cruceri pe an . . . sarcină colosală! Scopul colectei? Subvențiunea școlilor. Aci a fost la început un foc de paie, pe unde a fost, apoi s'a dat uitărei. De un atare „zél“ sîntem conduși numai atunci când se tractéază despre singurele două instituțiuni, în cari mai putem apéra naționalitatea noastră, căci pentru institu-

până îngheață de frig, și cum se aruncau în luptă, plini de curaj și gata a se jertfi pentru mântuirea țării. — Ori să te emoționezi în fața jefelor mari aduse de țară și de locuitori, pentru acest război?! Și nu se pôte să nu te entremuri de o vie emoțiune, când cetesci, cum un boer a dat pentru ôste de o dată 50 mii chile grâu; cum în scurtă vreme s'au adunat în țară peste o jumătate milion de lei spre a ajuta Crucea roșie, — și cum s'au susținut cu cheltuiala ômenilor cu dare de mână peste 300 spitale. Cum tôte județele din țară au adunat și trimis 5000 trăsuri cu câte trei cai, și cum un țeran din Gorj care avea un băiet soldat, în dorul sêu de a dărui și el ceva pentru scăparea țării, a zis: „din doi băieți am unul peste Dunăre, dau și doi cai pentru ôste, și-mi trimit și carul să ducă ce e de dus“. Sînt tôte acestea aievea fapte mari; fapte cari arată entuziasmul și iubirea de țară a nêmului românesc; fapte înaintea cărora noi cu toții trebuie să ne plecăm capetele noastre. „Fericit între ômeni și vrednic de viață e omul, care scie să-și rupă din bucata sa de pâne, ca să o deie la al sêi, și nebiruit e nêmul, care se svircolesce și-și dă totul pentru binele țării!“

Dar să povestim o mică întâmplare: „Când gîndesci, că ai să vii acasă?“ a întrebat o nevastă pe bărbatu-sêu, care era la tabăra din jurul Plevnei. „Întrebi și tu fa, ca nebunii. De unde se scie e? Când om isprăvi cu Plevna!“ — „Păi ce să zic! Radu e mărișor și m'ajut cu el acasă, — zise nevasta vorbind de băietul lor care era de

țiuile de lueș, cum ar fi pentru pildă „casa națională“ scim sacrifica și încă mult. Dar ér să zic, trebuie s'o facem, căci dacă ne vom perde biserica și școlă, să ne înființăm cel puțin un muzeu, în care depunédu-ne ce avem, să lăsăm posterității archeologice date despre esistența noastră.

Dar să nu mai desvêlim ranele trecutului, mai bine să căutăm medicina și să le sanăm.

Înainte de tôte să ne câștigăm persuasiunea, că mântuirea ori perderea noastră, înțeleg a preoțimei și a învățatorimei, depinde de la noi și de la popor. În zădar căutăm la cei din jurul nostru, căci unii își plécă capul, alții privesc în altă parte, ori dacă vre unul stă de vorbă cu noi, își dă răspunsuri, cari dacă nu te răcesc de tot, la tot cazul nu te încălđesc de loc. Unii nu te vèd, ér alții dacă te vèd nu te înțeleg. Explice deci preotul poporenilor sêi misera stare a mamei lor a bisericii, îndemne-i la jertfe, cerce mijlôcele prin cari s'ar puté ajuta, și pe unde se pôte, ajute-se și cu comuna politică. Nu se îndestulécă învățatoriul cu ținerea ôrelor prescise și cu percurgerea materialului obligătoriu, ci dee-și silința, ca să desvôle în popor iubirea pentru școlă prin întruniri, prin instrucțiuni, și mai pe sus de tôte prin dezvoltarea gustului de cetit. Atunci, dacă nu vom puté recăștiga din școlile perdute, vom puté păstra cel puțin cele rêmase. Atunci, și dacă nu vom puté constata împreună cu Sașii, că preoții și învățatorii nostri sînt mai bine salariași de cum pretinde legea, vom puté cel puțin afirma, că de o lege nu ne e témă, ér celei alalte îl satisfacem.

vre o 10 ani, — dar dacă țî-e de folos aici, opresce-l ca să isprăviți cu Plevna mai lute!“

Și sînt multe atari povestiri și multe încă de acest felii nici n'au mai putut fi scrise

Ce ași mai avé ôre de adaus?

Eă gîndesc, că am spus destul, pentru ca toți cetitorii acestei foi, să fie convinși, că am avut dreptate atunci, când am scris în fruntea acestor șire, că ômenii cu carte érași se bucură. În următorii numeri sperăm să reproducem câte va pagini din „povestea“ acésta. Și până atunci îndemnăm pe toți să grăbescă a și-o procura. Costă numai 75 cr. și să află la Tipografia noastră din Blaș.

Și voiți sfiși acum adresând câte va cuvinte autorului.

În prefața „Războiului“, stău aceste vorbe: „Povestirea mea nu va fi un isvor pentru istorie; să deie Dumnezeu să fie ceea ce am voit eă: un material de exploatat pentru poeziul nêmului nostru Dar ôre cine e mai chemat să se folosescă de acest material, dacă nu însuși dl Coșbuc, care așa de frumos scie spune în neîntrecute versuri scîmțemintele sale? Să deie Dumnezeu, ca în scurtă vreme să putem anunța o nouă carte, în care să fie cântate vitejiile ôstel române și a domnitoriului ei.

A. C. Domșa.

Terminarea procesului. Condamnarea căpitanului Dreyfus, carea atăta a dat de lucru Francezilor, carea atăta timp a neliniștit spiritele din Franța, în urmă, după ce s'a revêdut întreg procesul, a fost confirmată. Lucrat'au Jidovii din tôte puterile, ca să ștergă pata de tradare de patrie, ce li se adauge prin condamnarea conaționalului lor, Dreyfus. Început'au să proclame nevinovăția condamnatului mai întâi prin broșuri, apoi prin ziaristică Reuniunile jidovesi acum amenințau Parisul cu perderi economice, întru cât se conjuraă, că nu se vor lua după moda franceză, acum promiteau, că la cas, când procesul nu s'ar fi revêdut, ei nu ar fi participat la esoposiția din 1900. Unde nu folosiau amenințările, acolo întru trebuință bani.

În sfârșit Francezii pentru iubirea, ce o au pentru dreptate, pentru constatarea adevêrului, s'au învoit ca să se revisuiescă procesul din 1894, cu tôte că prin acésta dădeau semne de neîncredere în judecata tribunalului militar din 1894, cu tôte că vedeau curentul antirevisionist, ce s'a fost pornit în republică. Revisuirea s'a început în 7 August pr. tr. Ascultatu-s'au la vre o 150 martori pro și contra lui Dreyfus, agitat'a mai întregă presa europénă în favorul căpitanului condamnat, întâmplatus'au mai multe turburări în Franța în restimpul de o lună și mai bine, cât a durat revisuirea procesului. Unii érau siguri, că Dreyfus va fi declarat de nevinovat, alții așteptau cu nedumerire terminarea acestui proces, și puțin érau aceia, cari credeau, că Dreyfus va fi condamnat din nou.

Judecata după ascultarea alor 150 de martori, după studiarea documintelor timp de mai bine de o lună, s'a adus în după améza Sâmbetei trecute.

Dreyfus a fost osîndit din nou cu o majoritate de 5 voturi contra 2; din nou a fost recunoscut de vinovat, ca unul, care în 1894 a făcut machinațiuni și a stat în înțelegere cu o putere străină ori cu unul din agenți aceleia, ca să înduplece pe acésta de a se deda la acte adversare Franței, ori la război, sau ca acelei puteri să-l dee mijlôce pentru acésta predându-i notele și documentele înșirate în borderoă. Dar totuși fiind că s'au admis unele împrejurări atenuante, pedépsa s'a redus la 10 ani închisóre. Condamnatului i-s'a dat drept de apelație în termin de 24 ôre.

Condamnarea repetită a lui Dreyfus a făcut o bună impresie asupra poporului frances. Bucuria antirevisionistilor, se înțelege, e la culme. Numai Semiți sînt supărați.

Biserica săsescă din Ardél și-a ținut la începutul lunéi acesteia sinodul ordinar. Dacă înregistrăm scirea acésta, o facem spre a releva — după „Tribuna“ — unele din hotărîrile aduse cu acésta ocașie. Întré altele consistoriul a raportat, că n'a împlinit ordinul guvernului de a-l comunica datele de lipsă pentru regularea congruel preoțesci, și s'a decis unanim de a nu se primi întregirea venitelor preoțesci din partea statului, epitropia bisericescă va cere înse de la guvern urcarea dotațiunei. — Însêmnatatea decisiunei acesteia stă în faptul, că și aci e declarată lupta pentru independența bisericeii. Se scie că predicatorii săsesci sînt destul de bine, dacă nu fôrte bine salariași, nu-i mirare

deci, că resping congrua, dar decisiunea de a cere de la guvern înmulțirea dotațiunii, ne dovedește, că ori cât de nepericuloși sînt pentru guvern Sașii și ori în cât de mare prietinie stau la olaltă, totuși nici ei nu dau libertate ministrului de a judeca însuși, care predicator merită întregirea și care nu. Și bine și fac! Lucrul acesta se ține de exclusiva competență a Ordinariatelor și în mod legal și just numai ele o și pot hotărî cine e vrednic de a fi ajutat.

Tot în acest sinod s'a relevat în mod deosebit simțul de jertfă a parochiilor, special în ce privește instrucția: s'a ridicat nenumărate școli și s'a regulat pe deplin salariile învățătorilor.

Tot în acel sinod s'a statorit ca salariile învățătorilor să se solvîcă de aci în colo anticipative, și pentru ca să vină în ajutorul veduvelor, învățătorilor, tot acolo s'a hotărît, ca ele după mărtașa bărbatului să mai pătă rămână în cuartirul școlii timp de o jumătate de an.

Am fi nespun de veseli, când acest lucru s'ar puté constata când va și despre poporul românesc.

Conferința episcopescă. Pe Joi în 14 a fost convocată în Budapesta conferința episcopilor catolici. Obiectul principal al conferinței acesteia va fi cestiunea autonomiei și a congruel. Î. P. S. Dn Mitropolit a plecat deja Marți sara, pentru ca Mercuri să pătă țină o conferință cu P. S. S. Lor episcopii snfragani, cari se vor presenta cu toți pe ziua aceea în Pesta.

„Tribuna“ de Vineri, încă e informată de coréspondentul său din Budapesta despre ținerea acestei conferințe. La sfârșitul informațiunii, se zic următoarele: „Alt cum punctul de vedere al episcopatului nostru în cauza autonomiei deja de mult este deplin precisat: *autonomie proprie sau nimica*“.

„Ne bucurăm, că în sfârșit episcopii nostri gr.-cat. au răușit să se întrunescă, fie și dintr'un prilej dat de primatele catolic. Am spus însă și o repetim, că locul lor nu este în conferința episcopilor catolici maghiari; ci trebuie să se întrunescă singuri în conferințe proprii, la Blaș, ori unde vor voi. Acum mai ales e o necesitate supremă, ca episcopii români să se sfătuiască și să se înțeleagă cum să-și apere clerul, de ingerența statului, și biserica de ingerența necompetență a romano-catolicilor.

Să sperăm, că și de data acesta Episcopii nostri vor pași solidar și cu bărbăție contra nedreptății ce se pregătește bisericii noastre și vor atrage atențiunea cercurilor competente asupra marelui rău, ce pătă urma asupra bisericii pentru această volnicie.“

În legătură cu dto 14 a c. se telegrafază din Pesta următoarele:

În conferința de azi a episcopatului a fost o lungă discuțiune asupra autonomiei catolice. Proiectul de regulament al comisiunii de 27 a fost criticat de episcopii Schlauch, Hornig și Meszlenyi. Episcopii români gr. cat. n'au luat parte la această desbatere, dar mâne își vor face excepțiunile. Episcopatul gr. cat. nu voesce se lea parte în autonomia regnicolară, el cere autonomie separată, și în ședința de mâne a conferinței va face reprezentațiunile în privința acesta.

Efectele legilor politico-bisericesci. Districtul bisericesc aug. ev. maghiar din Banya și-a ținut alaltăeri adunarea anuală ordinară. Inspectorul districtual și secretarul de stat Zsilinszky a deschis adunarea prin o vorbire mai lungă, în care a făcut o posomorită oglinda a stărilor, în care a ajuns în timpul din urmă biserica reformată maghiară. El n'a numit cauzele acestor stări, dar din cuvintele lui apare vedit, că aceste cauze zac în legile politico-bisericesci. Éta ce zise între altele Zsilinszky:

„Zelul religios vechiu scade, legăturile bisericesci se frâng și moralul poporului, care în ori-ce stat forméază razimul cel mai sigur al țării, a pornit spre ruinare. Bărbați de stat înțelepți caută cauzele acestor îngrijitoare aparițiuni, fiind-că simt, că pe calea acesta viață publică și omenimea merge cu pași repeși spre o mare crisă... Vedem, că la noi conducătorii cei mai firești al poporului, căpeteniile bisericesci și comunale, nu mai au autoritate și influență. Sentimentul de jertfă a scădnt și fiă-care își așteptă fericirea de la stat. *Bisericile și școlile în comune sunt neglijate, în schimb însă cărciumele și alte locuri de petrecere s'au înmulțit considerabil.* Pe când în cele dintăiū vizitatori scad an de an, pe atunci în cele din urmă ei se sporesc în mod înfricoșat. Alcoolismul își continuă neconturbat opera sa de nimicire. *Famiile se pustiesc materialicesce și moralicesce concubinagiul se sporesce, se destramă pacea sufletescă și se ruinează bunăstarea și averea.* Zadarnic căutăm mijloce de salvare, căci legile civile nu vin în ajutorul preotului, nu pedepsesc pe escesor, nu despart pe concubini, nu apără autoritatea părinților și a păstorilor sufletesci“...

De la Beiuș. În numărul său de Joi, 14 a c. „Tribuna“ publică o scrisore specială din Beiuș, în care se descriu un întunecat color stările sociale de acolo. Nu avem cuvînt de a ne îndoi de adevărul celor spuse în „Tribuna“, și de aceea nu mai supăra ne pot scirile, că profesorii nostri de la gimnasiu vorbesc numai unguresce, o bună parte a damelor române nici nu scit românesce, despărțemîntul Asociațiunii aprópe a adurmit cu totul și că pe o feréstă a noului internat de băieți zidit de gr. or. stă scris: „a gör. kel. internatus irodája.“ Sînt triste stările acestea, nespun de triste! Și ele ne mahnesc cu atât mai mult, cu cât sînt nespun de mari și neprețuite jertfele, pe cari marele Archiereu al acelei diecese le aduce pentru cultura și progresul credincioșilor săi români. Ce folos de atâtea aședăminte scumpe, dacă pe ele stă tipărit cu litere nevedute titlul „magyarosítási gyár“!

Se închiam aceste căte va șire cu deingrijire plinele cuvinte ale coréspondentului „Tribunei“:

„... geniul latin pe aci nu se manifestéază de cât plângend prin codrii Bihoriei, ori doinind cu jale în vre un ascuns sat românesc. Pe nici o frunte nu am vedut încă scris: „Destéptă-te Române!“

Revistă politică.

Din Patrie. În zilele trecute ministrul president Széll a călătorit la Viena

unde a fost primit în audiență de cătră Monarchul. Înainte și după audiență prim ministrul magiar a conferit atât cu prim ministrul austriac, cât și cu ministrul comun de esterne și cel de finanțe.

Audiența acesta e esplicată în diferite moduri. Unii vreaș să scie, că avendu-se adevă în vedere puținele șanse de a reuși cu alegerea delegațiunilor în jumătatea de din colo a imperiului, a fost vorbă despre statorirea cuotei și fără delegațiunii. Alții o esplică almintrea Anume pentru ca să se pătă împăca partidele din Austria ar fi de lipsă ca să între în majoritate și unele grupuri, cari sînt inimice ale proporției actuale de cuotă. Așa dară pentru ca acestea să pătă fi trase pe partea ministrului Thun, se recere ca Ungaria să sacrifice din interesele sale, ridicând cuota la 34.8%.

Ori care inse din aceste două esplicări nu este pe placul alor nostri, pentru că în amîndoué casurile ar trebui să sacrifice ceva, ori ambiție ori interese economice.

Austria. Nisuițele de a împăca partidele din Reichsrath continuă. Maestatea Sa Monarchul a mai chemat la sine pe deputatul Kathrein, președintele partidului catolic germân, caruia i-a încredințat aceeași afacere, cu carea însărcinase mai înainte pe bar. Chlumetzky, de a face adevă pace între Cehi și Germâni. La acelaș scop vre să ajungă și deputatul din partidul catolic Dr Fuchs președintele parlamentului. El încă a convocat pe sefil tuturor partidelor austriace, ca să se înțeleagă împreună asupra modului, cum s'ar puté delătura divergențele actuale. Cum că acesta este misiunea poporalilor catolici se vede și din comunicatul, ce laū trimis din o ședință a lor după după reintórcerea lui Kathrein de la Monarch, în care se zice, că partidul trebuie să se siléscă din tóte puterile ca să restabiléscă buna înțelegere, prin ce parlamentul să devină capace de lucru.

Scopul acesta nu vreaș să-l înțeleagă Nemții radicali și socialiști. Acestia nu numai că au proclamat în o adunare germână ținută în Eger, ruperea lor de cătră Austria, ci în o altă adunare din Leibnitz au declarat pe față, că ei nu se vor învoi la nimica, până când nu se vor retrage ordonanțele de limbă și nu vor doborî cabinetul Thun. În ce privește alegerea delegațiunilor tot ei au promis, că se vor opune chiar și cu periculul vieții.

Conducătorii grupului român din Bucovina avend în vedere convocarea parlamentului imperial, au conchemat pe toți deputații români din Reichsrath, ca să se sfătuiască, în palatul țării din Bucovina, asupra atitudinii ce vor lua-o în proxima sesiune parlamentară.

Franța. Pacea nu a fost restabilită nici după terminarea procesului Dreyfus, căci Dreyfusiști susțin sus și tare, că eroul lor este nevinovat. Dar după ce o eventuală a treia pertractare a acestui nefericit proces s'ar concede cu greș și

póte și atunci „martyrul“ (?) ar fi judecat de vinovat, amici lui căcă să iesă la isbândă pe altă cale. De mijloc le servește tot ziaristica. Ei vreți mai întâi să se róge de președintele republicii ca să agrățieze pe favoritul lor, ca apoi tot ei să-l póta declara de nevinovat. Ei adevărat, raționinéză dinși, că Dreyfus a fost condamnat a dóua óră, dară condamnarea acésta s'a întimplat numai pentru aceea ca să nu se vatáme tribunalul militar din 1894, ce se vede de acolo, că, ca să nu sufere mult un nevinovat s'a admis împrejurări atenuante. Dacă președintele republicii îl va anrația, Dreyfusisti vor merge mai de parte în rațiociniul lor despre nevinováția căpitanului condamnat, căci președintele trebuie să scie că óre intru adevér e vinovat ori nu, dar el îi iartă pedépsa, ce i s'a dictat, așa dară a fost sigur despre nevinováția lui. În forma acésta cred Jidovi, că se vor puté spála de rușinea ce l-a ajuns și vor puté fi aplicați fără nici un scrupul chiar și în posturile, unde se recere mai multă încredere.

Sérbia. Pertractarea cu radicali deținuți continuă, și pe cum s'ar puté deduce din precedente va mai dura vre-o dóue săptămâni. Acusații negă, că ei s'ar fi conjurat în contra familiei Obrenovic. Faptele ce li se aduc în contra ei le interpretéză în diverse moduri. Unul zice, că nesupunerea, ce a manifestat-o cu diverse ocașuni, a fost pentru dările insuportabile, altul diferitele sentințe puțin măgulitoare, ce le ar fi zis la adresa lui Milan, le esplica ca pe unele ce le ar fi luat dintr'uu auctor germán. Martori încă nu mărturisesc pe o formă. Acum fac depunerii îngreunătoare pentru radicali, acum retrăgându-și mărturisirile, spun că au fost momiți. E intru adevér un proces tare curios și apt de a lăți tot mai tare convingerea, că aci e vorbă de stîrpirea radicalilor, pentru care scop ar servi de motiv atentatul în contra ex regelui Milan.

Statele Unite. După sanarea re-
lelor cauzate prin răsbóele din Cuba, guvernul din Washington a început să facă recensemîntul în intrégă insula. Operațiunile acestuia, cel mult până la sfârșitul anului se vor termina și atunci pe cum zice președintele Mac Kinley, într'o proclamație, ce a subscris-o zilele acestea, Cubani vor primi un guvern constituțional cu totul independent de Statele-Unuite.

Transwaal. Anglezi au început cu concentrarea trupelor la marginea Transwaanului. Acésta împrejurare neliniștesce mult pe locuitorii indigeni ai republicii. De altmintrea ei încă se pregătesc de luptă, și ar dispune deja de vre-o 60.000 de ómeni înarmați. Trupele angleze, cari se află în Africa de sud, vor fi înmulțite cu altele din India, cari au primit comanda de a trece în Africa.

În mijlocul pregătirilor se așteptă răspunsul Burilor din Transwaal la ulti-

matul guvernului anglez, în care acesta îi provóca să alégă una dintre alternativele: rășboiul ori modificarea constituției în sensul acela, ca imigrați după o petrecere de 5 ani să-și câștíge dreptul de împămîntenire.

Corespondințe.

Adunarea festivă a congregației comitat. Alba inf.

Aiud 14 Sept. n. c.

Martți s'a ținut aci adunarea festivă a congregației comitatului Alba inf. convocată cu prilejul Iubileului de 25 ani a vicecomitelui *Csató János*, decorat de Maestatea Sa cu corona de fer. cl. III. La adunarea acésta a luat parte un număr fórte mare de membri, mulți români, deputați aleși în acest comitat, o mulțime de notabilități, între cari fostul ministru *Lukács Béla* ș. a. La 10 óre comitele deschide adunarea, notificând, că a convocat pe membri congregației spre a sərbători pe vicecomitele *Csató János* cu ocașunea Iubileului de 25 ani și a prealnatei decorări. Se alege o comisiune de 5 ca să invite pe vicecomite la adunare. La sosirea lui e viu aclamat de toți și apoi comitele îi adreséză o vorbire lăudându-i meritele câștigate în acești 25 de ani de muncă și îi predă decorațiunea, afirându-i însuși pe piept. După acestea protonotarul comitatului *Gáspár János* cetesce propunerea comisiunii permanente, prin care se recunosc meritele multe și mari câștigate de sərbătoritul pentru acest comitat, dorindu-i viață îndelungată spre a puté lucra tot așa și 'pe viitor. Br. *Zeyk József* Iea apoi cuvîntul și recomândă spre primire propunerea comisiunii permanente, cu adausul, să se trecă la protocol recunoscința congregației pentru meritele vicecomitelui. Pe sərbătorit îl mai salută într'o avéntată vorbire și deputatul *Török Bertalan* fost protonotar comitatens, dorindu-i de la Dumnezeu putere, sănătate și plăcere de a mai lucra și mai de parte pentru binele comun.

În urmă la dorința comună exprimată mai înainte și din partea Românilor Iea cuvîntul Rsmul canonic *Dr. Aug. Bunea* și „într'o frumoasă limbă românescă, cu figuri retorice și frumos alcătuită“, pe cum se exprimă „*Közérdek*“, care de alt cum nu schiteză destul de fidel acésta vorbire, — salută pe vicecomite. Dsa, la începutul vorbirii sale accentueză, că dorește a vorbi în limba românescă, nu numai că are drept și ca Român datorință să o facă acésta, ci dintr'un motiv cu mult mai înalt. Crede, că ori cât de strălucită ar fi coróna de fier, care recunoscința prealnaltă a Maiestății sale a atîrnat-o de pieptul vicecomitelui, ori cât de frumoasă cununa inimilor de laudă, ce antevorbitorii au împletit-o în jurul timpilor sərbătoritului, aceea strălucire n'ar fi completă, și aceea cunună n'ar fi desevisită, dacă într'un comitat locuit în preponderanță de Români nu s'ar fi adus dlui vicecomite în limba lor tributul de recunoscință pentru activitatea-i îndelungată de 25 ani și pentru zelul cu care a lucrat în interesul binelui public al comitatului. Vorbitorul accentueză mai de parte că ori cât de mari au fost contrastele și ori cât de opuse au fost ideile,

cari la masa verde din sala congregației atît de adese s'au manifestat între români și magiari, — Dl vicecomite nici o dată n'au cercat să înăspréscă contrastul, ci să-l aplaneze, nici să invenineze lupta, ci să o domólescă, — apelând tot de una la sentimentele Iubirii de patrie, de care Dsa era convins, că se află în inimile tuturor locuitorilor din acest comitat, fără deosebire de naționalitate și confesiune. În urmă vorbitorul dorind sərbătoritului tótă fericirea îl rógă să ocrotéscă după principiile dreptății și ecuității interesele culturale și materiale ale poporului românesc din comitat și în virtutea pozițiunii sale să sprijinéză tóte instituțiunile aceluia popor, ca și pe ale celor alalte naționalități. „Vorbirea invétatului canonic a fost urmată de aplause sgomotóse, aprobări și aclamări, Dsa cu cunoscuta-i oratorie, a produs de fapt cel mai mare efect“ („*Közérdek*“ Nr 74). Oratorul a fost viu felicitat din mai multe părți.

După aceste se ridică vicecomitele și plin de emoțiune multămesce pentru ovațiunile ce i-s'au făcut, cerénd binecuvîntarea lui Dumnezeu peste toți locuitorii comitatului.

Înceindu-se adunarea br. *Bethlen Sándor* ofere Iubilantelui o sabie de onóre cumpérată din colectele membrilor congregației, după aceea se primesc deputațiunile felicitelor corporațiunii, ér la 2 óre s'a dat banchet în onórea lui.

Între multele toaste a rostit „un strălucit toast“ în limba magiară și Rsmul canonic *Dr. Vas. Hossu* care deja mai înainte fusese combinat să rostéscă un toast în numele comisiunii comitatense. Ideea fundamentală exprimată de Dsa, a fost, că cea mai frumoasă decorațiune, pe care vicecomitele o va purta tot de una cu bucurie și plăcere, este aceea ce astăzi l-a dat'o sentimentul public de recunoscință și stimă, pentru activitatea-i desvoltată în decursul celor 25 ani.

De aceea ne mirăm cum de „riporterul“ din Alba-Iulia al „*Tribunei*“ a aflat ceva „deprimător“ în cuvintele Dlui Hossu.

La banchet s'au cetit și telegramele sosite, între cari a Mitrop. *Mihályi*, prep. *Moldovanu*, adv. *Laurențiu Pop*, a mai multor *Buciumani* ș. a.

Sara a fost conduct cu torțe.

În năcazul Aradanilor și a păr. *Beșu* înfrățire nu s'a făcut.

Rap.

Ce zic laicilor?

„Unirea“ din Blaș într'un prim articol pune din nou întrebarea laicilor, că ce zic la situația creată de guvern în organismul bisericii prin distribuirea ajutorului de stat. Prima întrebare, care a vădut lumina zilei în colónele aceleia-și foi, a rămas fără nici un răspuns, ca și când laicilor puțin li-ar pása de cestiunea mare a ajutorului, contra căruia clerul gr. cat. a protestat atît de energic. Ce și pot zice laicilor?

„Vremea protestelor platonice a trecut,“ zice „Unirea“, care prin enunțațiunea acésta curmă ori ce acțiune de protest, ce laicilor ar fi intenționat în afacerea ajutorului. „Unirea“ scie fórte bine, că protestele noastre ale laicilor aparținători bisericii unite, în ori ce cestiune bisericéscă, numai și numai platonice pot fi. Căci avem noi óre drept

de ingerință în afaceri bisericesci? Avé vor ore conclusele luate în ast fel de adunări vre un efect? Nu li-se va trage la îndoieală basa de drept, pe care au fost aduse? Și dacă efecte reale nu putem spera, ore efectele morale suficiente vor fi pentru a da o altă direcțiune întregii cestiuni a ajutorului de stat?

Nu e consult, ba e lucru urcicos, ca în fața pericolului în loc de ajutori, să ne facem imputări reciproce, numai că și aceea e foarte adevărat, că nici o cestiune nu se lămuresce așa la fel, ca tocmai în pericol. Nici când nu am vădit clerul ocupându-se serios cu idea de a ne da și nouă cuvânt în cestiuni bisericesci, ba din contră, bărbații conducători, orbiți de principiul Iesuitice, că laicilor nu le este locul în sinode, se feriau și de idea de a veni și noi cu vot și cu cuvânt în sinod . . .

Acum, când preoții ar avé și ar fi avut trebuință de sprijinul nostru real, când cu ajutorul de stat întreg clerul va fi pendent de la atotputernicul guvern, când nu va mai fi cine să vegheze cu succes asupra independenței bisericii și a instituțiilor ei, așa e, că ar fi bună mâna independentă a bărbaților laici? Clerul a voit să fie așa, clerul să-și tragă urmările. S'a creșut la timp destul de tare clerul, ca să lăsa lupta singur cu viscoalele vremurilor și étă că l-a covârșit sacul cu bani al guvernului.

Nu ne va puté arunca, că noi laicii nu ne-am interesat și nu ne interesăm de sörtea bisericii și a clerului, că nu am alergat în tot de una întră ajutorul preoților, dar ore noi sîntem de vină, că numai cu proteste platonice le putem ajuta? Scim bine, ce efecte au protestele acestea.

Maí puté vom noi laicii intimida pe cei de la putere, maí puté vom noi influința sinodul ce are să se convóce? În ori ce cas efectele sînt aprópe unele.

Trecutul pe cum și starea faptică a lucrurilor ne arată asertiunea acésta destul de evident. Guvernul cunósce foarte bine în ce miserie se află clerul nostru și scie bine, că tóte protestele sînt numai formalități, cari necesarminte premerg primirii ajutorului.

A fară de aceea cestia ajutorului de stat în formă e o cestia privată, abstragénd că în fond e o cauză curat bisericescă și ca atare națională, și că cestia privată sînt însi-și preoții chemați a o rezolva cu protestele reale și nu platonice, în sinod, unde noi n'avem cuvânt. Noi vedem și simțim foarte bine pericolul în care se află biserica și clerul, și nu ne vom retrage de la jertfe, numai că și voim, ca să obținem vre un rezultat, fie momentan, fie la timpul séu.

Vină nu ni-se póte băga, că am neglijat ceva în privința acésta, din contră noi aflăm și-am puté să relevăm neglesuri și nepăsări condamnabile din partea centrelor diecesane, cari în mare parte pórtă vina că a ajuns biserica într'un hal ca acesta.

De clerul de la țară ore purtat-a cine va grije până ce a intervenit guvernul? Ore îngrijitu-s'a cine va de vre un fond de salarisare până ce nu a venit guvernul? Preoțimea a fost lăsată la bunul plac al dlor din gremi; de ce nu s'au îngrijit de sörtea ei miseră? de ce nu s'au cugetat și la viitor? Ori au cugetat că starea acésta de lucruri o să dureze până la infinit? De

laici nu și-a adus nime a minte că ar puté fi folositori bisericii, dar de ce nu s'au îngrijit cel puțin de cler?

Biserica și preoțimea a fost lăsată pe mâinile dvóstre, dlor de la ocârmuirea dieceselor; de ce nu v'ati îngrijit ca să nu vé afle guvernul cu buzunarele góle? Acuma când guvernul pune mâna pe independența clerului, acuma vé vine în minte să strigați și după aceea, cari nu vé pot ajuta de cât cel mult cu proteste platonice? Saú póte cugetați la o salarisare a preoților, ce o am efectui noi laicii?

Idea asta în sine, nu-i vorbă, e foarte frumoasă, ideal de frumoasă, numai că ce folos, când de realizare nu póte fi vorba. Poporul pentru un arunc bisericesc de 5 cr., trece la altă confesiune; cum ar plăti resp. întregi el salariul preotului? La realizarea unei ast fel de idei, dacă cum va e intenționată, ar fi zădarnic ori ce sprijin din partea noastră. La tot cazul noi laicii sîntem siliți a urmări ca privitori dezvoltarea lucrurilor dar nu ne retragem de la nimic cu ce am puté folosi cauzel resp. bisericii noastre. Nu-și uite înse „Unirea“ ceea ce însă-și a zis că „vremea protestelor platonice a trecut.“ Să vedem deci ce cere de la noi, și întră cât se póte și ne stă în drept, noi stăm la dispoziție.

Acesta este răspunsul unui laic la articli nostri: „Ce zic laici“, publicat în numărul 171 al „Tribunei Poporului“, de unde l'am luat și noi. În numărul nostru proxim ne vom ocupa nițel cu dînsul.

Noutăți.

Întră mărirea lui Dumnezeu. *Oficiul parochial din Turdașul român* aduce viiile sale multămite credincioșilor *George Urs* și soției sale *Anica* pentru darul, ce l-au făcut s. bisericii prin donarea s. evanghelii (cu litere latine) în preț de 14 fl. 50 cr. și credinciosului *Ioan Rus* prin donarea unei părechii de mâncare. Dumnezeu să le însemne faptele bune în cartea vieții și să le răsplătescă după merit. *Emiliu Gherman* paroch gr. cat. în Turdașul român. — Spec. Domn *Ioan Maior* administratorul domeniilor mitropolitane și soția sa a dăruit pe sama sfintei bisericii din Tempehaza-Ufalău o Evanghelie legată în piele, edițiunea nouă pe cum și un Apostolier. Tempahaza 6 Septembrie 1899. *Nicolae Botian* preot gr. cat.

Din diecesa de Lugos. Ilustr. Sa dl Episcop s'a reîntors la 8 la reședința sa și a luat conducerea diecesei. — Dnș. *Ana Baboici*, învățătoare la școla de fetițe a Reun. femeilor din Abrud a fost denumită învățătoare la școla de fetițe gr. cat. ce se va deschide în Lugos la 15 a. c. M. On. *Dr. Iacob Radu*, a fost numit archivar. diecesan și viconotar consistorial la Lugos.

Mulțămită publică. Senatul școlastic din Casonul Mare i-și ține de o dătorință plăcută a-și exprima pe acésta cale cea mai cordială mulțămită onorabilelor redacțiuni de la foia „Familia“ din Oradea-Mare și „Foia Poporului“ din Sibiu pentru sprijinul, ce ne prestéză prin grațuirea prețioșelor lor foli la deșteptarea sentimentului național și cultivarea poporului nostru în limba sa maternă dulce. Tot o dată ne rugăm ca pentru maí sigura și regulata primire să se însemne și posta ultimă, care e „Kásson Altiz.“ Casonul Mare în 22 August n. 1899. Pentru senatul școlastic: *Artemiu Boeriu* președintele senat. școl. — *Dl Nicolae Lupescu*, angloiat în ministeriul de culte din România, aflând despre nobila instituțiune a bibliotecii tinerimei gr. cat. din Șeica-mică, a donat

pe sama acestei bibliotecii un număr însemnat de cărți corăspundătoare, pe cum și o bancnotă de 20 franci, pentru care faptă și pe acésta cale i-se exprimă cea mai ferbinte mulțămită. De remarcat este, că *Dl Lupescu* pentru biserica și școla comunității sale natale a făcut și mai înainte feliurite donațiuni. Dumnezeu să-i răsplătescă din abundență! Șeica-mică în 31 Aug. 1899. *Ioan Mera* preot gr. cat.

Sfintire de biserică. În 20 crt. se va sfinti de cătră P. S. Sa Episcopul *Dr. Demetriu Radu* biserica gr. cat. din Sighet.

Scolastic. În corpul didactic de la nouăle școli deschise în Blaș Preavener. Consistor a făcut o mică modificare schimbând pe dl *Petru Ungur* de la școla industrială cu dl *Teodor Vandor*, de la școla de aplicație. Ca director a școlii de industrie a fost numit dl prof. gimnasial *Silv. Nestor*, ér de președinte în comisia de inspecție Rămul canonic *Dr. Aug. Bunea*.

Pentru învățătoare. Conform legii din 1890 despre darea de drumuri. Învățătorii al căror salar nu trece peste 300 fl., sînt scutiți de acésta dare. O învățătoare, impunându-i-se a plăti dare de drum, a recurat la judecătoria administrativă, care a adus hotărîrea următoare: „De ore ce sub numirea „tónitok“ din textul legii sînt a se înțelege nu numai învățătorii, ci și învățătoarele, instructorii (nevelónök), îngrijitorii grădiniilor fröbeliane, în genere toți aceia, cari se ocuă ex professo cu instrucțiunea și educațiunea, — și fiind că salarul recurentei nu trece peste suma de 300 fl.: are să fie scutită de aruncul dărei de drum.“ Atragem atențiunea învățătorilor și învățătoarelor noastre asupra decisului acestuia, spre știre și eventuală provocare la el.

Pentru Academia română. *Ignătescu*, mare proprietar în Craiova, repausat zilele acestea, a lăsat întréga sa avere Academiei. Venitul anual al moșiei trece peste 16 mil. fl.

Curs pedagogic de la școla Asociațiunii. Cursul complementar (supletor), ce este împreunat cu școla de fete a Asociațiunii, s'a întregit cu începutul anului școlar curent cu studiile pedagogice pentru eleve, cari doresc a se pregăti pe cale privată pentru cariera învățătorescă. În acest curs se primesc elevele, cari au absolvat cele patru clase ale școlii civile, se pot însă primi și elevele, cari au absolvat două clase civile cu calcul bnni, dacă au trecut de 15 ani și sînt împedecate a absolve tóte cele patru clase civile. înscrierile se pot face la 5 (17) Sept.

Cambii nouă. Cu ziua de 30 Sept. st. n. vor fi scóse din circulațiune blanchetele vechi de cambii, în locul cărora vor fi introduse blanchete cu calcul în coróne. De la 1 Octobere începénd cambiile scrise pe blanchete vechi vor fi considerate că și cum acelea n'ar fi timbrate de loc.

Călindarul nou în Rusia. Cu întâia zi a vécului XX va intra în vigóre în Rusia călindariul gregorian. E maí pe sus de ori ce îndoieală, că de la data aceea începénd călindariul Iulian va fi eliminat și părăsit și de întréga biserică grecăscă.

Zidul chinez. De mult, tare de mult începénd de prin veacul al XIV. Chinezii au ridicat în jurul marelui imperiu al sórelui un zid de apărare contra năvălirii Tatarilor. Acum zidul acesta, numit *Walitsang-tsang*, se va dărîma. Lungimea lui e azi de 3000 km. înalt de 11 m. și lat de 7-5 m. pe alocuirea zidul e dublu, ba chiar și triplu. Se zice, că speșele dărîmării lui ar costa 12 miliarde florenți.

† **Teodor Lup** fost protopretor, asesor la scaunul orfanal, viconotar comitatens, tutor cercual, membru al reprezentanței comitatense a repausat în Gherla, la 7 a. c. în anul 70 al etății și al 39 a fericitei căsătorii.

În veclă amintirea lui!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Viața și operile lui
Andrei Murășan.

(Continuare.)

Apoi Teodor și Măriuța lăsa-va vre o inimă nepetrusă, când cruda sorțe îi desparte, ca numai după mörte să se unescă! Cine nu cunoște poesia acęsta frumösă! Teodor și Măriuța se iubesc atăt de mult în cät și natura încă pare a lua parte la iubirea lor cea mare:

Floricelele rouate
D'al isvorului nectar
Depărtaș prin suavitate
Orî ce grije și amar.

Filomela mai din vale
Din rezoru-i pitoresc
Amăgia luna din cale
Cu al sėu cãntec ingeresc.

Fericirea lor însă nu ține mult:

Șese luni abia trecură
Și pe tinēr l-aș chemat
Să lea parte cu bravură
L'un rebel infricoșat.

Trebue să se despartă, dar Măriuța în
continuu plãnge și jãlesce:

Sara când pe cer apune
Raza sörelui frumos
Verse norii plöce, tune,
Ea pe deal s'așterne jos.

Și cu jenele scãldate
În suspine și amar,
Îl așteptă ca p'un frate
Din rebelul cel barbar.

Părăușul din grădină,
Cu marmurul sėu cel lin,
Stelele și luna plină
Nu-l aduc de cät suspin.

Și tot așteptă pe Teodor, dar zădarnică
este așteptarea ei:

Tötă firea se inoesece,
Vinturî trec și vinturî vin,
Numai el nu mai sosece
Din pãmîntul cel străin.

Nu e deci mirare, dacă

Veștețită ca și-o fiöre
Care tömna o-a brumat,
Ea se uscă pe piciorē
De plãns mult și de oftat,

pană când

Un inger c'o sărutare
De viață o a scãpat.

Nu așa este fata din Cornul și din
Andrei a lui Bolintinean. Pe fata din
Cornul o află în brațele altuia pe când se
reîntörce după mai mulți ani iubitul sėu a
casă; Maria din Andrei își serbeză cu-
nunia cu altul pe când sosece a casă
Andrei învingător după lupta de la Ni-
copol: Măriuța lui Teodor se stinge de dorul
iubitalui ei! Murășan n'a putut zugrãvi pe
Măriuța cu trãsuri mai nobile de cät așa.
Pentru o ast fel de iubire merită, ca Teodor
„între lupte cu suspine să-și dea sufletul
rãnit!”

Tot asemenea frumșete elegiace aflăm
și în Un rēmas bun de la Brașov:

Sus la deal, ori jos la vale
În deșert privesc oftând,
Cătră bine nu vėd cale,
Simt că sörtea are 'n gând
Să m'arunce 'n munți cu ghiășă,
Ah, amara mea viață!

Söre, lună, ceresci stele,
Pe voi vė chem mărturî,
Spune-ți greșele mele,
Șters să fii dintre cei vii,
De-am făcut vre o strîmbătate,
La dușman, amic sau frate!

— — — — —
— — — — —
— — — — —
— — — — —

Oltule, vale frumösă!
Mult voi fi ție dator,
De mi-l trece cătră casă,
Ma trecend să nu m' omori,
Că dușmanul va fi 'n stare
Să nu-mi dea loc de 'ngropare!

Și după töte acestea amintim poesia
O muștrare. Acęsta nu ni-l mai arată
pe începător, aci Murășan stă pe o trēptă
perfectă a dezvoltării sale poetice. Cu acęsta
începe Murășan a tracta obiectele acomodate
lirei sale. Duios și amărit și cu o carac-
teristică revöltă începe și continuă în cele
dintăi patru ștrofe muștrarea Providinței:

Până când o Provedință,
Până când vei suferi,
Ca ființă pe ființă
Să nu încete-a prigoni!

Au nu drēptă Ta cea sfință
Pe tot omul l-a creat,
Au nu tot aceea-și țință
Tuturor s'a destinat!

Dacă Tu ne ești Părinte,
Noi toți stătem fii Tăi,
Dacă toți strigăm ferbinte:
„Dömnē, scapă-ne de răi,”

Cum dar pulverea cutěză
Firei a se 'mpotrivi,
Cum vermele nu încetěză
Pe alt verme a-l urgisi?

Și revöltă acęsta a sa este cu atăt
mai mare și mai amărită, căci

Fera necuvintătore
La cea de-o fire cu ea
Nu s'aruncă s'o doböre,
Nici s'o prindă 'n cursa sa.

Èr pe asupritorul omului, dacă ar putē,
l-ar stinge într'o clipită de a sugē aer curat.
Pe dreptul i-se potențieză deci revöltă, care-l
duce la rēsbunare:

Ah, căci nu stă eu albină
Să-mi vir acul veninos
În violenșoa ta splină,
Atunci a-și muri voios!

Dar la moment îl și predomnesce
virtutea:

Dar simțirea nu mă lasă,
Să dau rēsbunării loc,
De și sufletu-mi s'apasă
Viū pētruns d'al plagēi foc. —

Dacă așa îi sînt primele poesii, cu cät
mai frumöse, mai energice, mai poetice, cu
un cuvînt, cu cät mai valoröse aș să fie
cele următore, unde pe poet îl vedem stră-
lucind în tötä spendörea talentului sėu de
artist.

Ne aducem a minte de vorbele lui A.
Macedonski din conferința sa ținută în 8
Martie 1878 în sala Ateneului, unde zice:
„Vlăștarii de stejar nu pot să devie stejari
într'un an, doi! Pentru ca să creșcă,
pentru ca să se ridice, pentru ca să ajungă
să umbreze un întreg cãmp cu ramurile lor,
trebue timp, trebue aer, trebue viață, trebue
söre!”¹⁾

¹⁾ Albina Carpaților; 1878 pag. 388.

Să lăsăm și noi junelui poet timp să
se întărescă, . . . atunci să judecăm ce a
făcut, ce este?

* * *

Valurile politice în patria noastră și în
România, mai cu samă de la 1842 în cöce,
începură a cresce tot mai tare. Poetul
nostru care cunoște töte durerile națiunii și
le simte și el până în adîncul inimei, în-
cepe a deveni tot mai serios în concepțiunile
sale, pe cari se vede nedisputat influința
împrejurărilor politice, în cari trăiră el și
poporul sėu.

„În viața socială — zice George Bariț
mai era încă tot acel Andrei vesel și
glumeț, cãntăreț și dănsător de frunte: dar
când îi veniau inspirațiunile sale, dispărea
dintre noi și numai în altă zi mă chema la
preumblare spre a-mi comunica vre o lucrare
a sa, ca să vedem, pöte trece, ori nu, prin
förfecile censurei triple. Era greū cu censure
triplă, căci de și scãpai printr'una, tremurā
dinaintea celor döuē de la Cluș și Viena.”¹⁾

După 1840 vėdură lumină cele mai
frumöse producțiuni poetice ale sale, prin
cari „a contribuit puternic a nutri sentimentul
de mândrie națională în popor.”²⁾

Din 1841 este Așa mi-a fost ursita,
Resunet, O panoramă în vis și La
musa mea. La 1842 apare Alt resunet,
Cătră nori, O plimbare la lună și
Cătră merla, ér la 1843 Glasul unui
Român, La serbarea aniversării lui
Bibescu, Cele döuē căpētinii göle și
Mörtea și candidații ei.

Din 1844 cunoștem de la Murășan
numai poesia O privire peste Carpați.
Anul 1845 e mai bogat. Din acest an avem
O privire peste lume, Un suspin,
Viața la cãmp și la grădine, Con-
ținerea și împēratul și archimandritul.
La 1846 scrie numai Asinul cu trei
proprietari și la 1847 poesia Orb
și orb.

A fară de trei—patru poesii de amor,
cum sînt Cătră merla, Cătră nori,
O plimbare la lună și Așa mi-a fost
ursita, în cari își cãntă nefericirea și se
tinguesce contra sortii — acum poetul se
întörce la subiecte mai mărețe, cum sînt:
O panoramă în vis, O privire peste
lume, Orb și orb, în cari vedem, că se
ocupă cu sörtea celor răi și celor drepti,
cu deșertăciunea lumii și cu sörtea amară
a celor orbiți de trândăvie, tirănie și inchi-
pire. Dar cu deosebire subiectele patriotice
sînt acelea, pe cari, acum înfăcărāt de spe-
ranță, ori deprimat de sörtea neschimbată,
acum revoltat de nedreptățile viclene, le
cãntă în cele mai frumöse poesii ale sale.
Cele döuē Resunete te șgudne cu totul.
Unul prin începutul:

O puternică ființă, ce cu 'naltă măestrie,
Al constituit pãmîntul, cerul și-alte cãte sînt;
Care-al pus sörelui metă, lumii lumină să fie,
La lună, stele și vinturî, să se ție de cuvînt!

— — — — —
— — — — —
— — — — —
— — — — —

¹⁾ Transilvania; 1877 pag. 245.²⁾ Dr Aurel Murășan: Numărul festiv al
Gazetii Transilvaniei; pag. 4.

La tine-mi intorc privirea, spune-mi, o, ceresc
 Părinte!
 Cui ești tată și cui vitreg, cari ți-să fii
 adevărați?
 Care lege-ți e mai sfântă și ce fel de rugăminte
 E la Tine mai primită, de săraci ori de
 bogați?

Cel alalt cu sfârșitul:

... Judecă Tu Dómnne! Căci a Ta judecată
 E sfântă ca și tine, Tu nu scil părțini!
 A Ta cerescă față e singur nepătată,
 Tu unul ai putere la toți a răsplăti!

De pe la anul 1841 până pe la 1848
 ceea ce el cântă este suferința și durerea
 poporului român cu sbuciumarea sa cea de
 mórte. Cu sórtea, și cu viitorul acestuia se
 ocupă de aici înainte ér nu cu persóna
 proprie ori cu amorul, pentru care acum nu
 mai este timp, când e vorbă de petecul de
 pământ ce l-ai eredit de la străbunii tēi, și ér
 trebuie să-l perđi; când e vorbă să mai fi
 o dată liber, ori să picl robit și apăsat în
 catenele sclăviei.

(Va urma.)

Prof. Ioan Raț.

Christos ori Muhamed.

Istorisire de călătorie
 de
 Carol May.

(Continuare.)

În urma la aceea, că mă aruncasem pe
 fundul luntriței și ast fel îmi scăpase cureaua,
 luntrița își schimbase direcția și se întorse
 pe jumătate într'o lature. Vedeam, că aten-
 tatorul lucra din rășputeri, ca să scape.
 Luntrașul nostru în urma descărcăturilor
 amuțise și ședuse nemișcat, dară acuma
 lucra, ca și cum ar fi avut, să scape de un
 teifun. Eū îmi dam asemenea tótă silința,
 și ast fel luntrița noastră sbura asemenea unei
 săgeți în urma fugariului. Eū nu puteam,
 să-l ved, pentru că ședeam cu fața în apă,
 dară totuși băgăi de samă, că Turnerstick
 nu cârmuia în linie dréptă, ci descria un arc.

„Dóră visleză mișelul în cerc?“ îl în-
 trebăi. „Ori dóră faci un încunjur din vre
 un motiv?“

„Veł vedé, auđi și simți pe loc mo-
 tivul,“ îmi răspuse. „Lucrați numai mai
 de parte, nu vē întórceți fețele și nu cădeți
 de pe scaune!“

„De pe scaune? Așa dar o ciocnire?
 Veł, să-l arunc în mare? Are, să se nece?
 Asta nu o permit în nici un — —“

Nu ajunsei cu vorba mai de parte,
 căci cărmaciul mă întrerupse luând cărma încă
 și mai tare în mână și dând luntriței o
 abatere mică.

„Hollo! Nu vē mișcați, ci vislați! E
 al nostru! Înainte, înainte!“

„Allah kerihm! Allah kerihm!“ auđi
 de dinaintea noastră glasul urmăritului.

Voi, să mai strige încă un Allah, dară
 în clipa aceea urmă o pocnitură, și partea
 de dinainte a luntriței noastre se ridică, cât
 era pe aci, să cădem de pe scaune.

„Trageți în apă visele!“ comandă
 Turnerstick. „Și băgați de samă, când i-se
 va aréta capul!“

El își ajunse scopul. Loviserăm luntrița
 Musulmanului în cósle și o răsturnaserăm.
 Ea nota cu fundul la deal alătura cu a
 noastră. Noi eram cu băgare de samă, unde

se va aréta cel aruncat în apă. — în zădar.
 O dată mi-se părnu, ca și cum în depărtare
 un obiect rotund, carele aducea cu un cap
 de om, s'ar fi ivit la suprafața apei, dară
 acesta trebuie că a fost o înșelăciune optică.
 Așa de de parte de la locul catastrofei
 numai un notătoriū isteț ar fi putut, să se
 depărteze pe sub apă, fără de a răsufli.

„Póte că se află sub luntrița sa,“ zise
 Turnerstick. „Vom, să o întórceam.“

Asta o făcurăm fără de mare greutate.
 Dispărutul nu era acolo. Numai haina lui
 superióră, carea o desbrăcase, rămăsese acă-
 tată de o furcă a curelei de vislă: dacă o
 esaminerăm, aflarăm, că era un burnus alb.
 Acum nu încăpea mai mult nici o îndoelă,
 că avuserăm de a face cu Musulmanul. El
 ne urmărise și băgase de samă, că am vislat
 la castelul If. Asta l-a adus la gândul, să
 ne aleșnéscă, pe când ne vom întórce, și
 atunci să-mi dea un glonț. Pentru ca la
 lucrul acesta să nu aibă nici o mărturie, nu
 înase cu sine pe talmaciul său. Îi cântase,
 să fie pregătit și la nereușire, și de aceea
 nu suferia îndoelă, că el era nu numai un
 om cu capul a mână, ci și un notătoriū fórte
 bun. Póte, că obiectul acela rotund, care-l
 vădusem, totuși a fost capul lui.

Am rămas ca o jumătate de órá tot
 în acela-și loc. Am vislat cruciș și curmeziș,
 dară nu l-am dat de urmă. Vădusem, că
 capul i-a fost necoperit. Unde și-a lăsat
 óre turbanul? El a bună samă zăcuse în
 luntrița dimpreună cu turbanul și s'a cu-
 fundat. Neindestulit fiind cu sfârșitul acesta
 al aventurii nu putui, să nu fac lui Tur-
 nerstick imputarea:

„De ce a trebuit, să-l răstorni? N'a
 fost óre vre un alt chip de a pune mâna
 pe el?“

„Cum să nu? Dară cel ce pórtă la
 sine pistóle, acela a bună samă are și un
 cuțit. Dacă ne-am fi întins mâinile spre el,
 ar fi putut, să foloséscă cuțitul împotriva
 noastră. Dar dacă l-am aruncat în apă,
 putea încă, să se bucure, că îl mântuim cu
 mâinile noastre.“

„Nu aveam, să ne temem de cuțitul
 lui. Dacă l-am fi alungat la țerm, acolo ar
 fi fost polițiști și alte sute de mâni, cari
 să-l prindă.“

„Adevérat. La asta nu m'am gândit.
 Póte, că m'am făcut ucigaș. Asta nici de
 cum nu e un sentiment plăent. Dară dacă
 socotese, că el ți-a jurat răsbunare și apoi
 a împușcat asupra dtale, gândesc, că nu
 am, să-mi fac imputări grele. Mișelul a
 cădut în grópa săpată de el însu-și și a
 perit într'insa.“

„Messieurs,“ zise acum luntrașul, „mai
 bine facem, dacă mergem acum la țerm și
 înmormintăm afacerea acesta în tăcere adâncă.
 Asta e sfatul, care vi-l dau și în interesul
 meu.“

Avea dreptate, și noi implinirăm pro-
 punerea lui. Când ajunserăm în Port de la
 Joliette și trecurăm pe lângă șirul năilor,
 cari erau aci înșirate una lângă alta, tre-
 curăm și pe lângă o brigă, a cărei scară
 era slobodită. O urcă chiar atunci un om
 lung cu cap descoperit, a căru ciórecl și
 peptariū de colóre închisă se aședaseră de
 umeđelă strinse pe trup.

„Să fie óre acesta omul nostru?“ în-
 trebă Turnerstick. „Am esaminat ieri brigga

acésta. Ea are două numiri, adecă una
 franceză, „Le vent“, și alta, carea nu o
 putui ceti, pentru că era scrisă cu o scrisóre
 străină. Mâne diminéță ne vom informa
 mai bine despre lucrul acesta.“

Dară în ceea diminéță brigga pornise
 deja. Sciricirăm și aflarăm, că ea e o nae
 tunisană. Scrisórea străină a fost arabéscă,
 „El havá“ ceea ce însemná pe franțozece
 „Le vent“, Vintul. — —

II.

Mare de aur! Nici o altă parte a
 mărilor pământului nu merită numirea acesta
 cu atâta drept ca Marea mediterană, când
 ea nefind scormonită de vinturi nu-și aruncă
 crestele sale de valuri în țermii săi. Când
 stăpănitoriul zilei e sus pe ceriū, apa ei se
 întinde jur împrejurul năii ca azurul cel mai
 curat și e totuși așa de străveđie, cât nóna
 îmbrăcăminte de aramă a năilor, cari trec,
 își lucesce din apă. Érá dacă sórele se
 plécă spre sfântit, apele își însușesc tonuri
 tot mai deschise și mai aurii, până când la
 sfântit preste undele ușor încrețite sbórá
 mánunchiuri de raze mestecate cu lumină
 mohorită, până unde numai își ajunge pri-
 virea farmecată. Pe lângă aceea aerul e
 așa de curat, așa de blând și de recoritóriū,
 cât plămănilé răsufliă mai adânc și peptul
 îi crește omului de un sentiment plăcut ne-
 obicínuit.

Asta o esperiasem și mai înainte de
 acésta și o esperiái și de astă dată. Ședeam
 sub cortul de pe podul năii, și numai pentru
 ca să răsufli curat și nemestecat admirabilul
 aer al mării, renunțam óre întregi la țigară,
 de care pe airia nu mă puteam lipsi.

Căpitanul nu era în voe așa de bună.
 El nu se interesa de plăcerea unui conti-
 nental ca mine, ci umbra în colo și în cóce
 cu spríncene încrunțate, esamina acum marea,
 acum ceriul și mornăia cuvinte neînțelese.
 Cărmaciul făcea o față tot așa de posomorită
 și îngrijată, și matrosii zăceau pe ici pe
 acolo căscând, își infundaū câte o dosă de
 tábac de pe o falcă pe ceeaaltă și-și
 aruncaū unul altuia priviri chinuite de urt
 ori și îngrijate.

„Ce e? Ce se pregătesce, căpitane?“
 întrebăi pe Turnerstick. „Dta rumeđi la un
 lucru, care nu-ți place.“

„Ce e?“ îmi răspuse venind la mine
 sub cort. „Nu e nimica, durere, durere!
 Dară ușor póte, să fie óre ce.“

„Ce? Nu cum va o furtună? Dóră
 tóte par a fi fórte bune.“

„Par, da, ai dreptate, dară numai par.
 O față pururea suridétóre e o față falsă,
 intrigantă. Așa e și marea asta bétrână.
 Când baba acésta tot numai ride, atunci ai
 poté, să jori, că ea fără de veste va începe,
 să se certe, de să-ți astupi urechile. Când pá-
 rásiram Franța, avurăm vint de mézá nópte
 apus; ei bine, acesta e un vint fórte frumos
 spre a porni cu el pe mare de la Marseille.
 Dară vint de mézá nópte apus și tot numai
 de mézá nópte apus, asta aci, unde vinturile
 se schimbă așa de des, te face, să te
 bănuiesci.“

„Dară el e vintul, de carele avem
 chiar lipsă pe sama cursului nostru!“

„Ai dreptate! Călătorim minunat de
 bine și am poté, să vintrălăm pe întrecute
 mai și cu un steamer; mie înse mi-ar páre

mai bine, dacă vîntul acesta s'ar mai abate puțin din direcția sa. Asta e, ce ne strică vocea mie și băeților mei. Mai adaugă încă și istoria cu Musulmanul acela al dracului. Nu pot, să scap de gândul, că sint neigașul lui."

"Ei încă îmi fac imputări. Pe cum zisei, ne-ar fi căutat, nu să-l răsturnăm, ci să-l mănăm cătră uscat."

"Mai bine ar fi fost așa, cu mult mai bine. Acum adevărat, că avem aci pe nae burnusul lui cel mântuit, dară pe el a bună samă îl mănăcă pescii. Ași da un deget, ba și două, ba chiar și mâna mea, ca istoria asta să fie neîntîmplată. Până și noaptea prin vis mi-se înfățișează omul acesta, numai pentru ca să-mi răpescă liniștea conștiinței. Pote, că pe uscat asta va fi altmintea. Pe nae omul se simte așa de părăsit."

"Pe când gîndesc, că vom ajunge la Tunis?"

"Pe mîne sară, de cum va vîntul va rămâne așa. Vom, să sperăm, că nu ne va înșela."

Părăsi cortul, pași apoi érá de câte va ori în colo și în cöce și se opri apoi, ca să examineze orizontul pöte a miea órá. Acum înse își împinse fără de veste capul în sus, ținu palma preste ochi, privi țintă spre apus și-mi zise apoi:

"Étä o! Pare, că voiă avé dreptate. Colo din dèrept ferbe óre ce, ce nu ne-a fi de haz."

Ieși de sub cort și privi în direcția, despre care grăise. Acolo pe cerul de altmintea de tot limpede se ivise un nouaș mic și alb, la părere de mărimea unei nucii. Ori cât eram de neșpert în ale navigațiunii, totuși esperiasem deja, că o formațiune așa de mititea e în stare, ca în timpul cel mai scurt să îmbrace cerul întreg în întunec.

"Da, da! Asta é!" aprobă Turnerstick. "Preste un ceas se începe jocul, dacă nu mai curînd. Vom, să ne facem pregătirile, și sper, că "Courser" ușor va susține proba."

Cortul îl băgară sub pod și legară tóte, cele ce erau mobile pe pod. Căpitanul lăsă încă, ca naea să fie mănăță cu vîntrelele tóte întinse; dară când după un pătrariu de órá originalul nouaș se întinse ca un zid întunecos preste întreg orizontul apusan, porunci, să se adune vîntrelele. Furtuna totuși nu veni așa de repede, cum mă temusem. Trecu încă o órá, până când zidul acela de nori cuprinse a treia parte a cerului. Acum adunară și legară vîntreana cea mare, și briggei i-se lăsă întinse numai atâtea vîntrele, de câte avea lipsă, ca să pötă asculta de cîrmă.

Era cătră sară, un timp însufletorîu de îngrijire. Pe o mare icuită între țărni așa de apropiată o furtună e cu mult mai primejdiosă noaptea de cât ziua. Asta o sciam până și eu. Dară cu tóte acestea nu eram îngrijat, căci barca era o nae escelentă, și Turnerstick era un marinariu, căruia puteai, să te încređi cu suflet liniștit.

Cerul se întunecă acum mai repede, și apoi veniră sárind puil mamei Karey. Așa numesc marinariul valurile acelea scurte, cari premerg unei mări turburate de furtună. Acestor puil le urmară valuri mari; vîntul crescu, și din valuri se făcură talazuri, — furtuna era aci.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

"Convorbiri literare" Nrul 8 cu următorul sumar: * * * Două case potrivite. — Titu Maiorescu, Scrisori din anul 1850. — Const. Giurgescu, Recensii. — Ștef. Orașanu, Recensie. — Sextil Pușcariu, Din fonologia românească. — Mihail V. Demetrescu, Instituția „jurătorilor”. — S. S. Secula, Țara de sus și țara de jos. — Șt. Șt. Tușescu, Poesii populare.

"Amicul progresului român" Nrul 8 cu următorul cuprins: Evoluțiunea familiei. — Cătră mamele române. — Din binefacerile monopolului asupra alcoolului. — Lăsarea pămînturilor de pârlogă. Cautitatea de semințe ce trebuie să se semene pe hectar. Transformarea cîrnurilor stricate în îngrășăminte. Valoarea terapeutică a unor legume. — Semințele ferite de mărură. — Usarea instrumentelor agricole. Analisa fizică a unui pămînt. — Îngrășatul vitelor. Butura vacilor de lapte. Plantațiunea arborilor fructiferi. Udarea arborilor fructiferi. — Rasa de găină „Brahma Poetra" (cu 2 ilustrațiuni. Cea mai bună desinfecare a cotețelor. Recordul creșterii găinilor. Oúele negre. Dați urzicii găinilor. — Albinele transmițătoare și telegrame. Mijloc de a îndepărta șorecii din stupărie, pe cum și din apropierea cotețelor de paseri. — Igiena populara, Consiliul practice. — Medicina populara. — Varietăți științifice. — Sub drapel, (nuvelă). — Lăutarul, (poesie). — Paricidul, (roman criminal).

"Ovidiu" prima revista literară dobrogeană. Sumarul Nro 19, 20 și 21: Gr. G. Tocilescu, „Monumentul triumfal de la Adamklissi" B. Ultime explorațiuni, (urmăre). — Alex. Zamfirescu cîntec. — Virgiliu Andronescu, Radu Mihnea, partea I cu un clișeu. Maria Popescu, Când privesc, (poesie). — I. G. Petraru, Dispariți. — I. Popescu-Copuz, Cred și eu... — Emil Nemiș, Cronicații greci cari au scris despre Români. — Maria Popescu, În schit, (poesie). — Pr. Econ. G. Rădulescu, Napoleon I, (urmăre). — Viran, Cercul adesea, Unde, Locot. — M. D. Ionescu, Insula șerpilor, (urmăre). — Matei Fotino, De ce organizarea Statului roman a perit în Dacia. — Ilie I. Petrescu-Craiova, O traducere din limba latină. — Emil Flavian, Spre polul Nord, (sfârșit). — Șt. Șt. Tușescu, Dimitrie Stăncescu, (notiță biografică). — Gr. Mălinescu, Conferința Dnului Virgiliu Andronescu. — Viran, Încercătu a țigănească. — Al. Simionescu, Armonie depărtată. — Șt. Șt. Tușescu, Din literatura populară nescrisă. De isdat. Ghicitori. De ce n'au Sașii sfinți. — Dem. Stăncescu, Snöve inedite.

La Tipografia Seminarială din Blăș se află de vînzare:

Sfînta și Dumnezeésca EVANGELIE a Domnului și Dumnezeului nostru Isus Christos

revăduță după originalul grecesc și acum întăia dată tipărită cu litere străbune în zilele preainălțatului Împărat al Austriei și Rege Apostolic al Ungariei Francisc Iosif I. cu binecuvîntarea Preasfîntitului nostru Archiepiscop și Mitropolit de Alba Iulia și Făgăraș Dr Victor Mihályi de Apșa.

Blăș 1900.

De la sfînta Unire 200.

Evangelia e tipărită în format folio, pe hîrtie de pergament albă și consistentă, cu litere mari nouă, cu cadru dublu: negru și roșu, și cu titluri și litere inițiale érá-și roși, e de o esecutare tipografică escelentă. Se estinde pe 40 cöle 323 pagini.

Pagina titulară are un cadru artistic, în celea patru colțuri cu simbolele evangeliștilor: ânger, vultur, leu și boi. De asupra, în mijloc e chipul Mântuitorului ca învîțător, avînd în mână cartea, ér de desupt e pecetea metropoliei.

La începutul fie cărei Evangelii, stă chipul Evangelistului pe hîrtie grosă satinată, viața lui și indicele după capete, arătându-se fie care cap când se cetesce, în ce zi și la ce pagină?

Sfârșindu-se evangeliile de peste an, urmază evangeliile de dimineță ale învierii, a sêrbătorilor nemisțătoare de peste an, ale sfinților, la ocașiuni diferite, la sf. Ungere, sf. Botez și sfințirea apei.

Urmază apoi un tipic amănunțit despre aceea, când se începe și când se gată fie care Evangelist, evangelia canaanenei, din sêptemăna botezului și apoi schimbarea evangeliilor după ziua în care cad ss. Pascel ș. a.

Ca limbă, nu lasă nimic de dorit, ținîndu-se cont de progresele și dezvoltarea limbii literare românești, de vechile texte, și de aceea, ca să fie pe înțelesul poporului.

O recomandăm cu tótă căldură spre a fi cumpărată pentru tóte bisericile Provinției noastre mitropolitane.

Judita Secula n. Truța: Din vremuri apuse, Bucuresci 1899, pag. 110, prețul 1 leu.

"Ben Hur", de Lew. Wallace, tom. I. 539 pag., tom. II. 508 pag., prețul broșurat 1 fl. 45 cr. Blăș. Tipografia seminariului archidieceșan. 1898.

Istoria legii nouă de Dr V. Szmigelski, tom. I. Tinerețele lui Isus. Isus ca profet. Tomul acesta în 8° mare are 399 pagini și costă fl. 2.

Posta Redacțiunii. Dlul E. Pet. s'a primit cu mulțămîntă.

Editor și redactor răspundător:

Dr Vasile Suciu.

(80) 10-10

Fabrica

de

Cement-Portland din Brașov

recomandă fabricatul său de

„Cement-Portland“

garantînd pentru calitatea cea mai bună.

Se află de vînzare cu prețul cel mai ieftin la

„Consum“
societate comercială pe acțiuni Blăș.
